

Vreme: 14.07.2026 11:13

Medij: danas.rs

Link: <https://www.danas.rs/vesti/politika/politicki-legitimitet-vlasti-ozbiljno-ostecen-sta-znaci-izjava-ep-da->

Autori: @OnlineDanas

Teme: Evropska komisija

Naslov: "Politički legitimitet vlasti ozbiljno oštećen": Šta znači izjava EP da su rešenje za krizu u Srbiji slobodni izbori?

8732

Iako Evropska komisija i pojedine države članice i dalje kalkulišu zbog Kosova i održavanja uticaja u Srbiji, evropski poslanici jasno su poručili da kozmetičke reforme i deklarativna posvećenost evropskom putu nisu dovoljne, uz jasnu opomenu da će se dalje demokratsko nazadovanje direktno odraziti na pristup evropskim fondovima. Jedini izlaz iz političke krize, kako su rekli, su slobodni i fer izbori.

Evropa je u više navrata slala indirektnu i direktnu kritiku aktuelnoj vlasti zbog manjka političke volje za sprovođenje reformi, sveprisutnoj antiEU retorici koja se širi sa medija bliskih režimu i generalnim neusaglašavanjem sa politikom Unije. Vlasti u Srbiji su u poslednjih šest meseci usvojile brojne izmene zakona koje su bile uslov za odmrzavanje pristupnog procesa, međutim prilikom glasanja u Evropskom parlamentu čini se da u očima zemalja članica Srbija i dalje nije spremna za otvaranje Klastera 3 u okviru pristupnih perioda. Uprkos proevropskim reformama i naporima vlasti da na brzinu ispune očekivanja, te da otvaranje novog klastera može biti iskorišćeno kao adut za predizbornu kampanju za naredne izbore, nakon ovog saopštenja, postavlja se pitanje da li je zvanični Beograd izgubio politički legitimitet i naklonost EU. Naim Leo Beširi, direktor Instituta za Evropske poslove, kaže za Danas da je Evropski parlament po pravilu slobodniji, direktniji i bliži stvarnosti u Srbiji od Evropske komisije i Saveta EU, koji vode računa o diplomatskim odnosima sa vlašću i kratkoročnim interesima država članica, te da iz tog razloga ovo nije stav čitave Evropske unije u izvršnom smislu, ali nije ni prazno saopštenje. "Izveštaj je usvojen velikom većinom i u njemu se nedvosmisleno kaže da je proces pristupanja Srbije praktično zaustavljen, da postoji ozbiljno demokratsko nazadovanje i da su istinski slobodni i poštjeni izbori najbolji način da se razreši politička kriza. Parlament dodatno traži da napredak u pregovorima bude uslovljen merljivim rezultatima u oblasti vladavine prava, izbornih uslova, nezavisnosti pravosuđa i slobode medija, kao i da se nazadovanje odrazi na evropsku finansijsku pomoć Srbiji", objašnjava. On ističe da je posebno važno to što Evropski parlament više ne prihvata propagandnu tvrdnju vlasti da Srbija napreduje zato što usvaja zakone i akcione planove, podsećajući da se u izveštaju govori o trajnom jazu između formalnog usklađivanja sa evropskim pravilima i njihove primene u stvarnom životu. Beširi podseća na izjavu izvestioca Tonina Picule u kojoj je poručio da je proces pristupanja Srbije efektivno zastao zbog demokratskog nazadovanja, oslabiljene vladavine prava, nesprovođenja ključnih reformi i nedostatka političke volje, kao i da je Parlament istovremeno osudio dugogodišnju manipulativnu antievropsku kampanju koju šire mediji pod kontrolom vlasti i najviši državni funkcioneri. "Drugim rečima, Vučićeva vlast više ne može istovremeno da od Evropske unije uzima novac i politički legitimitet, a da građanima preko svojih medija predstavlja EU kao neprijatelja i da evropske obaveze sprovodi samo na papiru. Ovo nije nova ili usamljena ocena", kaže. ODIHR je nakon parlamentarnih izbora 2023. zaključio da su izborima dominirali odlučujuće učešće predsednika Republike i sistemske prednosti vladajuće stranke, čime su stvoreni nepravedni uslovi za učesnike. Kampanju su obeležili medijska pristrasnost, pritisci na zaposlene u javnom sektoru i zloupotreba javnih resursa. Posle izbora 2022. ODIHR je naveo da je izborna utakmica bila neravnopravna i da je pogodovala vlastima. Nakon lokalnih izbora 2024. ponovo je utvrđeno da su dominacija vladajuće stranke, pritisci na zaposlene u javnom sektoru, zloupotreba resursa i medijska pristrasnost umanjili konkurentnost izbora. "Dakle, ne govorimo o jednom incidentu, već o obrascu koji se ponavlja iz izbornog ciklusa u izborni ciklus."

Vreme: 14.07.2026 11:13

Medij: danas.rs

Link: <https://www.danas.rs/vesti/politika/politicki-legitimitet-vlasti-ozbiljno-ostecen-sta-znaci-izjava-ep-da->

Autori: @OnlineDanas

Teme: Evropska komisija

Naslov: "Politički legitimitet vlasti ozbiljno oštećen": Šta znači izjava EP da su rešenje za krizu u Srbiji slobodni izbori?

Evropska komisija je u poslednja tri godišnja izveštaja beležila isti problem, samo diplomatskim jezikom. U izveštaju za 2023. upozorila je na dominaciju vlasti u političkom i medijskom prostoru i na potrebu primene preporuka ODIHR-a. U izveštaju za 2024. prenela je zaključak da su predsednikovo mešanje i sistemske prednosti vladajuće stranke stvorili nepravedne uslove, navela nepravilnosti na 21 odsto posmatranih biračkih mesta u Beogradu i ocenila da su pritisci na javni sektor, zloupotreba resursa i medijska pristrasnost negativno uticali i na lokalne izbore 2024. U izveštaju za 2025. Komisija konstatuje da opšti izborni okvir zahteva sveobuhvatnu reformu, da ključne preporuke ODIHR-a nisu sprovedene i da se one odnose upravo na razdvajanje države i partije, birački spisak, finansiranje kampanje i slobodu medija. Navodi se čak i ocena domaćih posmatrača da su pojedini lokalni izbori održani u atmosferi straha, represije, nasilja i institucionalnog pritiska. Zato ovo još nije dokaz da je Vučić izgubio podršku svih vlada i institucija EU", objašnjava Naim Leo Beširi. Naš sagovornik ističe da Evropska komisija i pojedine države članice i dalje mogu da tretiraju aktuelni režim u Srbiji kao partnera zbog Kosova, investicija, migracija, regionalne stabilnosti ili drugih interesa. Međutim, napominje da se prostor za takvu politiku sužava. "Kada skoro pet stotina evropskih poslanika kaže da Srbija nema slobodne i poštene izbore, da je demokratija u nazadovanju i da finansijska pomoć mora zavisiti od reformi, onda je politički legitimitet vlasti ozbiljno oštećen. Najkraće rečeno, Evropski parlament je poručio da problem Srbije nije nedostatak još jednog akcionog plana, već vlast koja je zarobila državu i ukinula ravnopravnu političku utakmicu. Ako Evropska komisija i države članice ovu ocenu ponovo svedu na diplomatsku fusnotu, onda neće samo Vučić snositi odgovornost za uništavanje demokratije u Srbiji. Odgovornost će imati i oni u Evropskoj uniji koji već godinama vide šta se događa, finansiraju vlast koja ne sprovodi reforme i pretvaraju se da je stabilnost važnija od slobode građana", zaključuje naš sagovornik. Dragana Đurica, generalna sekretarka Evropskog pokreta u Srbiji, kaže za Danas da je poruka Evropskog parlamenta da su slobodni i fer izbori jedino demokratsko rešenje za izlazak iz političke krize u Srbiji, jedna od najsnažnijih političkih poruka koju je ova institucija uputila poslednjih godina. A možda čak i uopšte da je ovo najsnažnija politička poruka koja je do sada upućena Srbiji. Ona ocenjuje da ovo nije samo neki deklarativni stav, već je vrlo jasna ocena Evropskog parlamenta da se postojeća kriza u Srbiji ne može više rešavati parcijalnim ustupcima ili tehničkim reformama i kozmetičkim reformama, već vraćanjem demokratskog legitimiteta kroz izbore, ali kroz izbore održane u fer uslovima i u uslovima koji garantuju ravnopravnu političku utakmicu, što je nešto što je jasno i ocenjeno, i da u Srbiji nedostaje. Što se tiče aktuelne vlast u Srbiji, objašnjava da to znači da Evropski parlament više ne prihvata narativ o reformama, kada one nisu praćene stvarnim unapređenjem vladavine prava, medijskih sloboda, izbornih uslova i jednom suštinskom zaokretu ka evropskom demokratskom standardu. U tom smislu, ova poruka Evropskog parlamenta je usmerena ka režimu, ka trenutnoj vlasti, a ne ka građanima Srbije. "Da li ovo znači da je trenutna vlast u Srbiji izgubila podršku cele Evropske unije? Tu treba biti obazriv. Ne treba mešati stav Evropskog parlamenta sa stavom svih institucija u EU, jer Evropska komisija i pojedine države članice i dalje nastoje da održavaju dijalog sa vlastima u Beogradu, iz geopolitičkih razloga, iz razloga da ne izgube Srbiju, iz razloga da se Srbija ne okrene alternativnim autoritarnim režimima u mnogo većoj meri nego što to već radi, i pokušavaju da izvuku neki maksimum iz nekog minimuma", objašnjava. Međutim, prema njenim rečima, politički prostor za ovakav pristup je sve už, jer smo videli da nije bilo konsenzusa među državama članicama za otvaranje klastera 3, uprkos pokušajima Evropske komisije, uprkos ponovnim preporukama, kao što je bio slučaj zadnjih pet godina. "To samo pokazuje da je poverenje prema tvrdnjama vlasti o nastojanju reformama na evropskom putu poraslo više nego ikad do sad. I ovo nije automatski znak, definitivno nije automatski znak, da je EU okrenula leđa režimu. Ali vrlo jasno sada već govori da zna s kim ima posla, i što je najvažnije, EU nije okrenula leđa građanima Srbije. I zato europarlamentarci insistiraju na konkretnim koracima, pre svega na sprovođenju svih preporuka ODIHR-a, kompletnih, ne delimičnih: obezbeđivanje slobodnih medijskih uslova i stvaranje uslova za istinski konkurentne izbore. Bez toga, trenutna vlast više ne može predstaviti Srbiju u Briselu kao uspešnu reformsku priču" zaključuje Đurica.

Ime * Komentar

